

ประโยค ป.ธ. ๔
แปล ไทยเป็นมคธ
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๕๘

๑. ก็ โดยสมัยนั้นแล สอวชชัยปริพาชก อยู่อาศัยในกรุงราชคฤห์กับ
ปริพาชกบริษัทหมู่ใหญ่ ๆ สารีบุตรและโมคคัลลานะทั้ง ๒ นั้น ตกลงกันว่า
พวกเราจักบวชในสำนักของท่านสอวชชัยนั้น ต่างส่งมาฉพน ๕๐๐ คนไป
ด้วยตั้งว่า ท่านทั้งหลายจงเอาเสลี่ยงและรถไปเถิด บวชในสำนักของสอวชชัย
พร้อมกับมาฉพน ๕๐๐ คน ๆ จำเดิม (นับ) แต่เวลาที่ทั้ง ๒ นั้นบวชแล้ว
สอวชชัย ได้เป็นผู้ถึงความเป็นผู้เลิศด้วยลาภและยศอย่างเหลือหลาย ๆ ทั้ง ๒
เรียนจบลัทธิสมัยของสอวชชัยทุกอย่าง โดยระยะเวลาเพียงสองสามวันเท่านั้น
แล้วจึงถามว่า ท่านอาจารย์ ลัทธิสมัยที่เป็น(องค์)ความรู้ของท่าน มีเพียงเท่านี้
เท่านั้นหรือ หรือว่ามี(พิสดาร) ยิ่งไปกว่านี้ ๆ เมื่อสอวชชัยตอบว่า มีเพียงเท่านี้
เท่านั้นแหละ เธอทั้ง ๒ เรียนรู้(จบหลักสูตร)หมดสิ้นแล้ว เขาทั้ง ๒
จึงคิดกันว่า เมื่อเป็นอย่างนี้ การอยู่ประพฤติพรหมจรรย์ในสำนักของท่าน
อาจารย์ผู้นี้ ก็ไร้ประโยชน์ เราทั้ง ๒ พวกกันออกมาเพื่อแสวงหาโมกขธรรม
โมกขธรรมนั้น เราไม่สามารถ(ทำ) ให้เกิดขึ้นได้ในสำนักของท่านผู้นี้
อันชมพูทวีปใหญ่โตนัก พวกเราเที่ยวไปยังคามนิคมชนบทและราชธานีทั้งหลาย
คงจักได้อาจารย์ผู้แสดงโมกขธรรมสักคนเป็นแน่ ๆ ตั้งแต่นั้นมา ใครพูดว่า
สมณพราหมณ์ ผู้เป็นบัณฑิต มีอยู่ ในที่ใด ๆ เขาทั้ง ๒ ไปทำการสนทนา
ธรรม(สักัจฉา) ในที่นั้น ๆ ๆ อาจารย์ท่านอื่น ๆ ไม่สามารถจะกล่าวแก้ปัญหาที่
เขาทั้ง ๒ นั้นถามได้ แต่เขาทั้ง ๒ ย่อมกล่าวแก้ปัญหาของอาจารย์เหล่านั้น
นั้นได้ ๆ เขาทั้ง ๒ ตรวจสอบทั่วชมพูทวีปอย่างนี้แล้ว จึงกลับมาอยู่ที่อยู่ของ
ตนตามเดิมแล้วได้บันทึกข้อตกลง(ทำกติกา) กันว่า โกลิตะ สหายรัก ในเราทั้ง
๒ คน ผู้ใดบรรลุอมตธรรมก่อน ผู้นั้นจงบอก(แก่อีกคนหนึ่ง) ด้วย ๆ

๒. เมื่อเขาทั้ง ๒ บันทึกลงชื่อตกลงอย่างนั้นอยู่ พระศาสดาเสด็จถึงกรุงราชคฤห์โดยลำดับตามที่กล่าวแล้ว ทรงรับเวฬุวันแล้วประทับอยู่ในเวฬุวัน ฯ ในกาลนั้น พระอัสสชิเถระ กลับมายังกรุงราชคฤห์ วันรุ่งขึ้นถือบาตรและจีวรเข้าไปบิณฑบาตยังกรุงราชคฤห์แต่เช้าตรู่ ฯ สมัยนั้นอุปติสสปริพาชก ทำกัตตกิจแต่เช้าตรู่แล้ว กำลังเดินไปยังอารามปริพาชกพบพระเถระ จึงคิดว่า บรรพชิต ชื่อเห็นปานนี้ เรายังไม่เคยพบเลยทีียวละคนเหล่าใด(ที่ชื่อว่า) เป็นพระอรหันต์ หรือเป็นผู้บรรลอรหัตตมรรคในโลก ภิกขุรูปนี้(คง) จะเป็นผู้ใดผู้หนึ่งบรรดาคนเหล่านั้น อย่างกระนั้นเลย เราพึงเข้าไปหาภิกขุรูปนี้แล้วถามว่า ท่านครับ ท่านบวชอุทิศเฉพาะใคร ใครเป็นศาสดาของท่านหรือ หรือว่า ท่านชอบใจธรรมของใคร ฯ ที่นั่น เขาได้มีความปริวิตกนี้ว่า ยังมีใช้เวลาเพื่อจะถามปัญหาแก่ภิกขุรูปนี้ ภิกขุรูปนี้กำลังเข้าไปละแวกบ้านที่ยวบิณฑบาต อย่างกระนั้นเลย เราเมื่อแสวงหาหนทาง(โมกขธรรม)ที่คนผู้ต้องการเข้าไปรู้แล้ว พึงติดตามภิกขุรูปนี้ไปข้างหลัง ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๔
แปล ไทยเป็นมคธ

๑. เตน โข ปน สมเยน สลฺขโย ปริพฺพาชโก ราชกเห ปฏิวสตี
 มหติยา ปริพฺพาชกปริสาย สทฺธิ ๑ เเต ตสฺส สนฺติเก ปพฺพชิสฺสามาตี
 ปณฺจมาณวกสตานี ลีวิกาโย จ รเถ จ กเหตุวา กจฺจถาตี อฺยุโยเชตฺวา
 ปณฺจหิ มาณวกสเถหิ สทฺธิ สลฺขชยสฺส สนฺติเก ปพฺพชิสฺส ๑ เเตสํ
 ปพฺพชิตกาลโต ปฏฺฐาย สลฺขโย อติเรกลากคฺคยสคฺคปฺปตฺโต อโหสิ ๑ เเต
 กติปาเหเนว สพฺพํ สลฺขชยสฺส สมํ ปริคฺคณฺหิตฺวา อจฺริย ตฺมฺหากํ
 ชานนสมโย เอตฺตโกว อฺุทาหุ อุตฺตริปี อตฺถิติ ปุจฺฉิสฺส ๑ เอตฺตโกว สพฺพํ
 ตฺมฺเหหิ ฌาตฺนฺติ วุตฺเต เเต จินฺตยีสฺส เอวํ สติ อิมสฺส สนฺติเก
 พฺรหฺมจฺริยวาโส นิรตฺถโก มยํ โมกฺขธมฺมํ กเวสิตุํ นิกฺขนฺตา โส อิมสฺส
 สนฺติเก อฺุปฺปาเทตุํ น สกฺกา มหา โข ปน ชมฺพฺทีโป กามนิคมชนปท-
 ราชธานีโย จรฺนฺตา อทฺธา โมกฺขธมฺมเทสํ กณฺจิจิ อจฺริยํ ลภิสฺสามาตี ๑
 ตโต ปฏฺฐาย ยตฺถ ยตฺถ ปณฺชิตา สมณพฺรหฺมณา สนฺตีตี วทฺนฺติ ตตฺถ
 ตตฺถ คนฺตฺวา สากจฺฉํ กโรนฺติ ๑ เเตหิ ปฏฺฐปณฺหิ อณฺเณ กเถตุํ น สกฺโกนฺติ
 เเต ปน เเตสํ ปณฺหิ วิสฺสชฺเชนฺติ ๑ เอวํ สกฺลชมฺพฺทีโป ปริคฺคณฺหิตฺวา
 นีวตฺตติตฺวา สกฺกฺจฺจานเมว อากนฺตฺวา สมม โกลิต อมฺเหสุ โย ปจฺมํ อมตํ
 อธิคจฺจติ โส อาโรเจตฺติ กตีกํ อํกํ ๑

๒. เอวํ เเตสุ กตีกํ กตฺวา วิหรนฺเตสุ สตฺถา วุตฺตานุกกเมน
 ราชกํ ปตฺวา เวพฺพนํ ปฏฺธิคฺคเหตุวา เวพฺพเน วิหฺรติ ๑ ตทา อสฺสชิตฺเถโร
 ปฏฺธินฺวตฺตติตฺวา ราชกํ อากโต ปฺนทิวเส ปาโตว ปตฺตจิวรมาทาย ราชกํ
 ปิณฺทาย ปาวิสิ ๑ ตสฺมี สมเย อฺุปฺติสฺสปริพฺพาชโก ปาโตว ฆตฺตกิจฺจํ
 กตฺวา ปริพฺพาชการามํ กจฺจนฺโต เถรํ ทิสฺวา จินฺตยีสฺส มยา เอวรฺูโป
 นาม ปพฺพชิต

น ทิฏฐปุพฺโพเยว เย โลเก อรหฺนุโต วา อรหฺตตมคฺคํ วา สฺมาปฺนฺนา
 อํยํ เตสํ ภิกฺขุ อณฺตโร ยนฺนุนาหํ อิมํ ภิกฺขุํ อุปฺสงฺกมิตฺวา ปุจฺเจยฺย
 กํสิ ตฺวํ อาวุโส อุตฺติสฺส ปพฺพชิตฺโต โโก วา เต สฺตถา กสฺส วา ตฺวํ
 ฆมฺมํ โรเจสฺสิตฺติ ฯ อถสฺส เอตทโหสิ อกาโล โข อิมํ ภิกฺขุํ ปณฺหํ ปุจฺฉิตฺตุ
 อนฺตรฆมฺมํ ปวิฏฺโฐ ปิณฺฑาย จรติ ยนฺนุนาหํ อิมํ ภิกฺขุํ ปิฏฺฐิตฺโต ปิฏฺฐิตฺโต
 อนฺุพฺนฺนเรยฺย อตฺถิเกหิ อุปฺภาตํ มคฺคนฺติ ฯ
